

اولین همایش ملی فناوری در مهندسی کاربردی باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی (NCTAE2016)

واحد تهران غرب، 21 بهمن ماه 1395

بررسی نقش اقلیم در شکل دهی مجتمع زیستی لافت

لیلا بحر کاظمی¹

¹ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی تهران غرب، leila.bahrekazem_i@ gm ail.com

چکیده

مجتمع های زیستی سواحل خلیج فارس معماری ویژه ای دارند که شاید بتوان نمونه های کوچکی از آنها را در جزیره قشم و به خصوص روستای لافت یافت. آنچه معماری این منطقه را از دیگر معماری بومی مجزا می کند، ترکیب عناصر فرمی و فضایی معماری ایرانی و عربی است که به شکل غریب و زیبایی تولید شده و همچنان در حال بهره برداری است. لافت در گوشه شمال غربی جزیره قشم استحکام و یکپارچگی کاملی در سیمای بافت خود دارد که ناشی از سلامت و دست نخوردگی کالبدی آن است. در پایان به ارائه شاخصه های معماری بومی در بافت و کالبد های معماری لافت پرداخته شده است. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان می دهد روش چیدن و ترکیب فضاهای جزء از روش و سنتی پایدار پیروی می کند. کلید واژه- بندر لافت، مجتمع های زیستی، بادگیر، شرایط اقلیمی، معماری بومی

1- مقدمه

لافت بارزترین روستای در روستاهای ساحلی جزیره قشم است. کامل بودن ابنیه موجود در لافت، معیشت پایدار مردم آن گسترش روز افزون، توسعه های آینده از جمله احداث پل خلیج فارس که جزیره قشم را از طریق داخل به سرزمین اصلی وصل خواهد کرد همه و همه از ویژگی های بوده که ما را به انتخاب بندر لافت به عنوان نمونه شاهد ترغیب نمود. (معماری بندر لافت، 1380، ص 60)

روستای لافت، به دلیل محدودیت های دسترسی و ارتباطات، تاکنون از مواجهه با جاذب ههای کاذب زندگی معاصر به دور بوده و سیمای آن از تغییرات اساسی مصون مانده است و هنوز تداوم معماری بومی منطقه از بین نرفته است. (زنده دل، 1998، 36) توجه به حفظ آثار تاریخی و بررسی آنان نه تنها یک نیاز فرهنگی است بلکه به عنوان موضوعی اقتصادی و پاسخگو به نیازهای توسعه مطرح می باشد. از طرفی مجتمع های زیستی سواحل خلیج فارس، معماری ویژه ای دارند که شاید بتوان نمونه های کوچکی از آنها را، در جزیره قشم و به خصوص روستای لافت به وفور یافت. این نوع معماری، همانند تمام معماری های بومی دیگر، مبتنی بر پاسخگویی خردمندانه و صرفه جویانه به روابط اجتماعی انسان ها، شرایط دشوار اقلیم گرم و مرطوب، توانایی های اجرایی، مصالح در دسترس شکل گرفته و پایدار شده است. آنچه معماری این منطقه را از دیگر معماری بومی مجزا می کند، ترکیب عناصر فرمی و فضایی معماری ایرانی و عربی است که به شکل غریب و زیبایی تولید شده و همچنان در حال بهره برداری است. این مقاله در راستای دستیابی به اهداف از پیش گفته شده، در پی پاسخگویی به پرسشهای زیر می باشد.

ویژگی های شاخص معماری بومی و اقلیمی لافت چیست؟

دلایل اصلی قابل توجه بودن روستای لافت در میان دیگر مجتمع های زیستی سواحل خلیج فارس چیست؟

1-1 روش تحقیق

در پژوهش حاضر، تلاش بر آن است که بر پایه منابع واسناد و شواهد تاریخی، روش های ساخت، ابزار و ساختارهای معماری بومی این بندر مورد بررسی قرار گیرد تا در این رهگذر بخشی از ارزشهای مجموعه مذکور روشن شود. در همین راستا روش تحقیق در این پژوهش مطالعه توصیفی، تجربی می باشد که با واگویی پژوهش های صورت گرفته در این زمینه و نیز در نظر گرفتن شرایط خاص اقلیم گرم و مرطوب این منطقه، به منظور ارائه راهکارهایی در جهت استفاده بهینه از تکنیک های مورد استفاده در ساختارهای بومی بافت مورد بررسی، نتایج استخراج شده و نهایتاً در پایان به ارائه شاخصه های معماری بومی در بافت و کالبد های معماری لافت